

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA TRANSILVANIA DIN BRAȘOV
1.2 Facultatea	DREPT
1.3 Departamentul	DREPT
1.4 Domeniul de studii de ¹⁾	DREPT
1.5 Ciclu de studii ²⁾	MASTER
1.6 Programul de studii/ Calificarea	SISTEME ȘI INSTITUȚII DE DREPT INTERNAȚIONAL ȘI EUROPEAN/MASTERAT ÎN SISTEME ȘI INSTITUȚII DE DREPT INTERNAȚIONAL ȘI EUROPEAN

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	DREPT INTERNAȚIONAL AEROSPAȚIAL (DRAERO4)								
2.2 Titularul activităților de curs	Lect. dr. Ramona CIOBANU								
2.3 Titularul activităților de seminar/ laborator/ proiect	Lect. dr. Ramona CIOBANU								
2.4 Anul de studiu	2	2.5 Semestrul	4	2.6 Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	Conținut ³⁾	DS	
							Obligativitate ³⁾	DI	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/ laborator/ proiect	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/ laborator/ proiect	28
Distribuția fondului de timp					Ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					28
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					100
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					78
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități.....					2
3.7 Total ore de activitate a studentului	212				
3.8 Total ore pe semestru	210				
3.9 Numărul de credite ⁵⁾	7				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	-
4.2 de competențe	utilizarea noțiunilor juridice generale, a legislației incidente, precum și a jurisprudenței și doctrinei relevante.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	sală de curs dotată cu tablă/videoproiector.
5.2 de desfășurare a seminarului/ laboratorului/ proiectului	- acces la suportul de curs și la legislație și jurisprudență; - sală de curs dotată cu tablă/videoproiector.

6. Competențe specifice acumulate

CP1 Cunoaște aprofundat o aria de specializare și în cadrul acesteia dezvoltările teoretice, metodologice și practice specifice disciplinei, și utilizează adecvat limbajul specific în comunicarea cu medii profesionale diferite

Rezultatele învățării

1.1. Cunoștințe

R.1.1.1.1. Absolventul reproduce și explică aprofundat noțiunile și instituțiile specifice disciplinei, precum: suveranitate, spațiu aerian, spațiu cosmic, trafic aerian, personal aeronautic, sateliți.

R.1.1.1.2. Absolventul descrie conceptele, teoriile și metodologiile utilizate în domeniul specific disciplinei.

R.1.1.1.3. Absolventul identifică normele juridice din sistemul de drept românesc și european și principalele instrumente juridice internaționale din domeniul specific disciplinei.

1.2. Abilități

R.1.1.2.1. Absolventul definește și clasifică teoriile, paradigmele și principiile utilizate în studiul aprofundat al disciplinei.

R.1.1.2.2. Absolventul definește și analizează aprofundat conceptele, precum și metodele și teoriile utilizate în interpretarea și compararea instituțiilor, conceptelor din dreptul național și dreptul european specifice disciplinei.

R.1.1.2.3. Absolventul identifică și utilizează sursele de informare în domeniul dreptului (legislației, doctrinei și jurisprudenței), aplicabile la o problemă de drept, inclusiv utilizarea bazelor de date juridice.

R.1.1.2.4. Absolventul utilizează raționamentele juridice.

1.3. Responsabilitate și autonomie

R.1.1.3.1. Absolventul execută sarcini profesionale complexe, în condiții de autonomie și independență profesională.

R.1.1.3.2. Absolventul utilizează coerent norme juridice specifice în analiza diverselor noțiuni, concepte, teorii, instituții juridice.

CP2 Utilizează cunoștințelor de specialitate pentru explicarea și interpretarea unor situații noi în contexte mai largi asociate domeniului

Rezultatele învățării

2.1.Cunoștințe

R.1.2.1.1. Absolventul identifică și reproduce conceptele și teoriile din domeniul specific disciplinei, pentru explicarea și interpretarea textelor de lege (normelor juridice) naționale și europene.

R.1.2.1.2. Absolventul identifică și explică normele juridice naționale și a cele europene, prin utilizarea cunoștințelor însușite în domeniul specific disciplinei.

R.1.2.1.3. Absolventul explică și interpretează sursele de informare din domeniul dreptului privat (legislația, doctrina și jurisprudența), referitoare la o problemă de drept concretă.

2.2.Abilități

R.1.2.2.1. Absolventul utilizează limbajul juridic de specialitate pentru explicarea și interpretarea conceptelor și teoriilor specifice domeniului specific disciplinei.

R.1.2.2.2. Absolventul interpretează raportul dintre instituțiile dreptului privat român și cele ale dreptului european și dreptului altor state, specific disciplinei, prin utilizarea metodelor comparative și interpretative.

R.1.2.2.3. Absolventul explică și interpretează modul în care fenomenul juridic specific disciplinei se intersectează cu situațiile de fapt (modul în care o situație de fapt dobândește semnificații în plan juridic).

R.1.2.2.4. Absolventul utilizează raționamentele juridice.

2.3.Responsabilitate și autonomie

R.1.2.3.1. Absolventul utilizează coerent norme juridice, teorii și principii juridice specifice în evaluarea diverselor concepte, noțiuni juridice.

R.1.2.3.2. Absolventul își asumă responsabilitatea pentru integritatea conceptuală și coerența abordărilor teoretice utilizate.

CP3 Utilizează integrat aparatul conceptual și metodologic, în situații incomplet definite, pentru a rezolva probleme teoretice și practice noi

Rezultatele învățării

3.1. Cunoștințe

R.1.3.1.1. Absolventul identifică prevederile legale din legislația românească și europeană specifice disciplinei, aplicabile într-un context determinat.

R.1.3.1.2. Absolventul selectează informațiile juridice necesare pentru rezolvarea unei probleme concrete în cercetarea aprofundată a noțiunilor specifice disciplinei.

3.2. Abilități

R.1.3.2.1. Absolventul utilizează limbajul juridic de specialitate în elaborarea unor argumentări specifice în domeniul specific disciplinei.

R.1.3.2.2. Absolventul aplică teoriile, principiile și conceptele specifice disciplinei într-un context determinat.

R.1.3.2.3. Absolventul realizează corelații și comparații între instituții ale sistemului de drept național, european și cele ale altor state într-un context determinat, cu utilizarea metodelor și tehnicilor specifice disciplinei.

R.1.3.2.4. Absolventul soluționează problema de drept privat pe care o ridică o situație de fapt.

3.3. Responsabilitate și autonomie

R.1.3.3.1. Absolventul își asumă roluri/funcții de conducere a activității grupurilor profesionale sau a unor instituții.

R.1.3.3.2. Absolventul controlează și gestionează procesul de învățare, diagnoza nevoilor de formare, analiza reflexivă a propriei activități

Competențe profesionale	CP4 Utilizează nuanțat și pertinent criteriile și metode de evaluare, pentru a formula judecăți de valoare și a fundamenta decizii constructive Rezultatele învățării 4.1. Cunoștințe R.Î.4.1.1. Absolventul utilizează limbajul juridic de specialitate pentru evaluarea conceptelor, teoriilor și metodelor consacrate în domeniul specific disciplinei. R.Î.4.1.2. Absolventul evaluează critic textele din legislație, doctrină și jurisprudență, referitoare la o problemă concretă în domeniul specific disciplinei. 4.2. Abilități R.Î.4.2.1. Absolventul analizează și interpretează datele preliminare, inclusiv pentru a realiza clasificări și delimitări conceptuale specifice disciplinei. R.Î.4.2.2. Absolventul realizează studiul juridic și distinge între prevederile relevante față de cele irelevante care au incidență în rezolvarea unor situații specifice disciplinei. R.Î.4.2.3. Absolventul interpretează și evaluează metodele specifice ce pot fi utilizate pentru determinarea raportului dintre instituțiile specifice disciplinei național, european și al altor state. R.Î.4.2.4. Absolventul realizează selecția corectă și argumentată între mai multe soluții care pot fi date unei situații de fapt specifice disciplinei. 4.3. Responsabilitate și autonomie R.Î.4.3.1. Absolventul execută sarcini profesionale complexe, în condiții de autonomie și independență profesională. R.Î.4.3.2. Absolventul își asumă roluri/funcții de conducere a activității grupurilor profesionale sau a unor instituții. R.Î.4.3.3. Absolventul controlează și gestionează procesul de învățare, diagnoza nevoilor de formare, analiza reflexivă a propriei activități profesionale. CP5 Elaborează proiecte profesionale și/sau de cercetare, utilizând inovativ un spectru variat de metode cantitative și calitative Rezultatele învățării 5.1. Cunoștințe R.Î.5.1.1. Absolventul folosește limbajul juridic de specialitate în elaborarea proiectelor profesionale specifice disciplinei. R.Î.5.1.2. Absolventul elaborează proiecte profesionale cu utilizarea metodelor de comparare a legislației naționale, europene și a legislației altor state, din zona specifică disciplinei. 5.2. Abilități R.Î.5.2.1. Absolventul elaborează proiecte profesionale cu utilizarea teoriilor, principiilor și metodelor specifice disciplinei. R.Î.5.2.2. Absolventul elaborează proiecte profesionale cu utilizarea legislației românești și a celei europene în vigoare specifice disciplinei. R.Î.5.2.3. Absolventul elaborează proiecte profesionale cu utilizarea metodelor de comparare a legislației naționale, europene și a legislației altor state din zona, specifică disciplinei. R.Î.5.2.4. Absolventul elaborează proiecte profesionale utilizând legislația, doctrina și jurisprudența din sfera specifică disciplinei. R.Î.5.2.5. Absolventul elaborează un studiu și / sau proiect profesional pornind de la încadrarea juridică a unei situații de fapt specifice disciplinei. 5.3. Responsabilitate și autonomie R.Î.5.3.1. Absolventul manifestă profesionalism în redactarea unor documente juridice, precum cereri, proiecte de acte juridice individuale sau normative, precum și în formularea unor căi de atac. R.Î.5.3.2. Absolventul are responsabilitate în luarea deciziilor cu implicații pentru persoane fizice sau juridice. R.Î.5.3.3. Absolventul își asumă nevoia de formare continuă, utilizând eficient resursele și tehnicile de învățare, pentru dezvoltarea personală și profesională.
-------------------------	---

Competențe transversale	Competențe transversale și rezultate ale învățării CT1 Manifestarea autonomiei și responsabilități în executarea sarcinilor profesionale în condiții de muncă în echipă, autonomie restrânsă, ținând cont de distribuția sarcinilor și responsabilităților și acordând asistență calificată la îndeplinirea obiectivelor R.1.1.1. Absolventul lucrează independent, beneficiind doar de o minimă îndrumare, pentru obținerea informațiilor bibliografice, jurisprudențiale sau legislativă necesare îndeplinirii unei sarcini specifice asociate unui din domeniile juridice. R.1.1.2. Absolventul identifică propriile surse și resurse de învățare. R.1.1.3. Absolventul analizează progresele realizate în procesul de învățare. R.1.1.4. Absolventul își însușește principiile, normele și valorile specifice „lucrului bine făcut”, respectiv strategiile de muncă riguroasă, eficientă și responsabilă, de punctualitate și răspundere personală față de rezultat, pe baza principiilor, normelor și valorilor codului de etică profesională.
	CT2 Interacționarea socială, ceea ce presupune familiarizarea cu rolurile și responsabilitățile asumate în condițiile muncii în organizații și/sau instituții R.1.2.1. Absolventul folosește, în mod corect, limbajul și terminologia specifice domeniului juridic, astfel încât să poată comunica și interacționa cu alte persoane în cadrul unor echipe centrate pe realizarea unor sarcini comune; R.1.2.2. Absolventul dezbate conținuturile unor monografii, cursuri, manuale, studii de caz etc. din domeniul juridic, demonstrând astfel cel puțin capacitatea de înțelegere și transmitere a elementelor de bază ale conținuturilor respective; R.1.2.3. Absolventul prezintă argumente în fața unei audiențe alcătuită din persoane cu niveluri diferite de pregătire și educație, astfel încât, prin limbajul juridic folosit, să se poată face înțelese și de alte categorii de persoane; R.1.2.4. Absolventul demonstrează abilități de lucru în echipă atât prin activitățile curriculare, precum participarea la realizarea unor proiecte comune, cât și prin activități extra-curriculare; R.1.2.5. Absolventul demonstrează asimilarea tehnicilor de relaționare în grup, a capacităților empatice de comunicare interpersonală și de asumare de roluri specifice în cadrul muncii în echipă.
	CT3 Conștientizarea nevoii de formare profesională și științifică continuă, precum și utilizarea eficientă a resurselor și tehnicilor pentru dezvoltarea profesională și personală continuă pe parcursul întregii vieți R.1.3.1. Absolventul își însușește și utilizează metode și tehnici eficiente de învățare; R.1.3.2. Absolventul dezvoltă abilități de autocontrol permanent și conștient cu privire la motivațiile pentru învățare, prin raportare la propriile obiective de dezvoltare profesională și personală; R.1.3.3. Absolventul realizează distincții între date, informații și cunoaștere și aplică tehnici de gestionare a acestora; R.1.3.4. Absolventul conștientizează motivațiile extrinseci și intrinseci ale învățării continue.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din competențele specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	- Studentul să înțeleagă noțiunile de spațiu atmosferic, spațiu extraatmosferic/cosmic, importanța reglementărilor naționale și internaționale în domeniul aerospațial, a instituțiilor naționale și internaționale care reglementează, autorizează și supraveghează traficul aerian pentru siguranța zborurilor, pasagerilor și mărfurilor, dar și pentru protecția mediului înconjurător și apărarea păcii - Studentul să-și dezvolte abilitățile de a conexe cunoștințele teoretice acumulate cu noțiunile specifice altor subramuri ale dreptului internațional public - Studentul să-și formeze și dezvolte capacitatea de analiza și sinteză, abilitatea de a corela noțiunile specifice materiei dreptului aerospațial pentru soluționarea problemelor practice și a spețelor din domeniul dreptului aerian și spațial
7.2 Obiectivele specifice	- Studentul demonstrează că înțelege noțiuni precum cele de: suveranitate, spațiu aerian, spațiu cosmic, trafic aerian, utilizarea spațiului cosmic, siguranța zborurilor, prejudiciu și răspundere în domeniul aerospațial - Studentul este capabil să precizeze principalele reglementări naționale și internaționale ale traficului aerian, reglementări internaționale privind folosirea spațiului cosmic, să precizeze instituțiile naționale și internaționale cu competențe în domeniul aeronautic, să enumere principiile dreptului aerian, să precizeze cum operează răspunderea în domeniul aerospațial - Studentul poate să realizeze eseuri și proiecte de cercetare pe teme specifice dreptului aerospațial - Studentul este capabil să coreleze noțiunile dobândite și să le aplice studiului dreptului aerospațial

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Număr	Observații
----------	-------------------	-------	------------

		de ore	
1. Introducere în dreptul aerospațial	Prelegere participativă, dezbateri, expunere, problematizare, exemplificare	2	-
2. Convenția de la Chicago privind aviația civilă internațională (1944)	Idem	2	-
3. Organizația Internațională a Aviației Civile	Idem	2	-
4. Principiile dreptului aerospațial	Idem	2	-
5. Traficul aerian. Reglementări interne și internaționale	Idem	2	-
6. Siguranța zborurilor	Idem	2	-
7. Licențierea/autorizarea navelor și personalului aeronautic	Idem	2	-
8. Investigarea accidentelor de trafic aerian	Idem	2	-
9. Instituțiile aviației civile din România	Idem	2	-
10. Tratat internațional privind spațiul extraatmosferic	Idem	2	-
11. Răspunderea statelor pentru prejudiciile cauzate de obiectele spațiale	Idem	2	-
12. Reglementări privind utilizarea sateliților	Idem	2	-
13. Utilizarea pașnică a spațiului cosmic și protecția mediului înconjurător	Idem	2	-
14. Curs final. Precizări finale. Lămuriri	Idem	2	-

Bibliografie

J. Scott Hamilton, Sarah Nilsson, Practical Aviation&Aerospace Law, Ed, Aviation Supplies&Academics, 2024

Saandepa Bhat B. ș.a, International Space Law in the New Space Era, Oxford University Press, 2024

Codul aerian al României

Legea nr.73/2025 privind controlul utilizării spațiului aerian național,

<https://legislatie.just.ro/public/DetaliiDocument/298142>

Reglementări europene privind traficul aerian, <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/133/transportul-aerian-cerul-unic-european>

Organizația Internațională a Aviației Civile, <https://www.icao.int/>

8.2 Seminar/ laborator/ proiect	Metode de predare-învățare	Număr de ore	Observații
1. Introducere în dreptul aerospațial. Românii și zborul.	Dezbateri, expunere, problematizare, exemplificare, studiu de caz	2	-
2. Convenția de la Paris pentru reglementarea navigației aeriene. Convenția de la Chicago privind aviația civilă internațională (1944)	Idem	2	-
3. Organizația Internațională a Aviației Civile. Constituire. Structură instituțională. Activitate. Competențe	Idem	2	-
4. Principiile dreptului aerospațial	Idem	2	-
5. Traficul aerian. Reglementări interne, europene și internaționale	Idem	2	-
6. Siguranța zborurilor. Nave, pasageri, mărfuri	Idem	2	-
7. Licențierea/autorizarea navelor și personalului aeronautic. Instituții competente	Idem	2	-
8. Investigarea accidentelor de trafic aerian. Procedură	Idem	2	-

9. Instituțiile aviației civile din România. Atribuții	Idem	2	-
10. Tratatate internaționale privind spațiul extraatmosferic. Cronologie. Elemente de noutate	Idem	2	-
11. Răspunderea statelor pentru prejudiciile cauzate de obiectele spațiale. Categoriile de obiecte spațiale	Idem	2	-
12. Reglementări privind utilizarea sateliților	Idem	2	-
13. Utilizarea pașnică a spațiului cosmic și protecția mediului înconjurător	Idem	2	-
14. Precizări finale. Lămuriri	Idem	2	-
Bibliografie J. Scott Hamilton, Sarah Nilsson, Practical Aviation&Aerospace Law, Ed, Aviation Supplies&Academics, 2024 Saandepa Bhat B. ș.a, International Space Law in the New Space Era, Oxford University Press, 2024 Codul aerian al României Legea nr.73/2025 privind controlul utilizării spațiului aerian național, https://legislatie.just.ro/public/DetaliiDocument/298142 Reglementări europene privind traficul aerian, https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/133/transportul-aerian-cerul-unic-european Organizația Internațională a Aviației Civile, https://www.icao.int/			

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, ale asociațiilor profesionale și ale angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Cursul respectă conținutul oferit de programele de specialitate din alte țări europene. Cursul există în programa de studii a universităților și facultăților din România.

10. Evaluare

Tip de activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	corectitudinea și completitudinea cunoștințelor;	Evaluare pe parcurs prin: - rezolvarea unui test configurat pe platforma e-learning, în prima jumătate a lunii mai	20%
	coerența logică în exprimare;		
	gradul de asimilare al limbajului de specialitate;		
	criterii ce vizează aspectele atitudinale: conștiinciozitate, interesul pentru studiu individual		
10.5 Seminar/ laborator /proiect	însușirea cunoștințelor specifice disciplinei;	Evaluare pe parcurs prin: - Evaluare pe parcurs prin: prezentarea cuprinsului și bibliografiei referatului care va fi susținut la examen, precum și motivarea alegerii temei referatului	10%
	argumentarea logică;		
	utilizarea limbajului de specialitate		
Sesiunea de examene	- corectitudinea și completitudinea cunoștințelor; - coerența logică în exprimare; - utilizarea limbajului de specialitate; - aplicarea cunoștințelor în rezolvarea cerințelor formulate	Evaluare sumativă – prezentarea în format fizic (pe suport de hârtie) a unui referat și susținerea acestuia	70%
10.6 Standard minim de performanță			

- Studentul demonstrează înțelegerea noțiunilor de bază și capacitatea de aplicare coerentă a acestora în identificarea instituții specifice disciplinei și în rezolvarea exercițiilor specifice. - Răspunsurile să nu cuprindă erori grave.		
Grilă de evaluare pe niveluri de performanță		
Nivel de performanță	Descriere generală	Caracteristici
Excelent (10–9)	Stăpânește integral conceptele; analizele sunt inovative și exacte	Terminologie perfectă, structură logică, autonomie, gândire critică
Foarte bine (8)	Demonstrează înțelegere solidă și aplicare corectă	Erori minore, dar coerență conceptuală și aplicativă
Bine (7)	Înțelege conceptele de bază, dar aplicarea este parțială	Terminologie uneori inexactă, explicații incomplete
Suficient (6)	Aplicare mecanică a noțiunilor, fără reflecție reală	Răspunsuri corecte parțial, lacune de logică
Insuficient (<5)	Nu demonstrează înțelegerea noțiunilor fundamentale	Confuzie teoretică, aplicații greșite, lipsă de argumentare

Prezenta Fișă de disciplină a fost avizată în ședința de Consiliu de departament din data de 19/09/2025 și aprobată în ședința de Consiliu al facultății din data de 19/09/2025.

Conf. dr. Roxana MATEFI Decan	Lect. dr. Oana ȘARAMET Director de departament
Lect. dr. Ramona CIOBANU Titular de curs	Lect. dr. Ramona CIOBANU Titular de seminar

Notă:

- ¹⁾ Domeniul de studii - se alege una din variantele: Licență/ Masterat/ Doctorat (se completează conform cu Nomenclatorul domeniilor și al specializărilor/ programelor de studii universitare în vigoare);
- ²⁾ Ciclul de studii - se alege una din variantele: Licență/ Masterat/ Doctorat;
- ³⁾ Regimul disciplinei (conținut) - se alege una din variantele: DF (disciplină fundamentală)/ DD (disciplină din domeniu)/ DS (disciplină de specialitate)/ DC (disciplină complementară) - pentru nivelul de licență; DAP (disciplină de aprofundare)/ DSI (disciplină de sinteză)/ DCA (disciplină de cunoaștere avansată) - pentru nivelul de masterat;
- ⁴⁾ Regimul disciplinei (obligativitate) - se alege una din variantele: DI (disciplină obligatorie)/ DO (disciplină opțională)/ DFac (disciplină facultativă);
- ⁵⁾ Un credit este echivalent cu 25 de ore de studiu (activități didactice și studiu individual).